

Nationalpark Mols Bjerge

Agri Bavnehøj

Kvalitetsstier

6,5km

1 t , 30 min

6,5 km vandresti med fokus på landskabet. Ikke handicapvenlig sti, da terrænet er meget kuperet og stierne nogle steder knoldede. Ruterne er markeret med gule pletter.

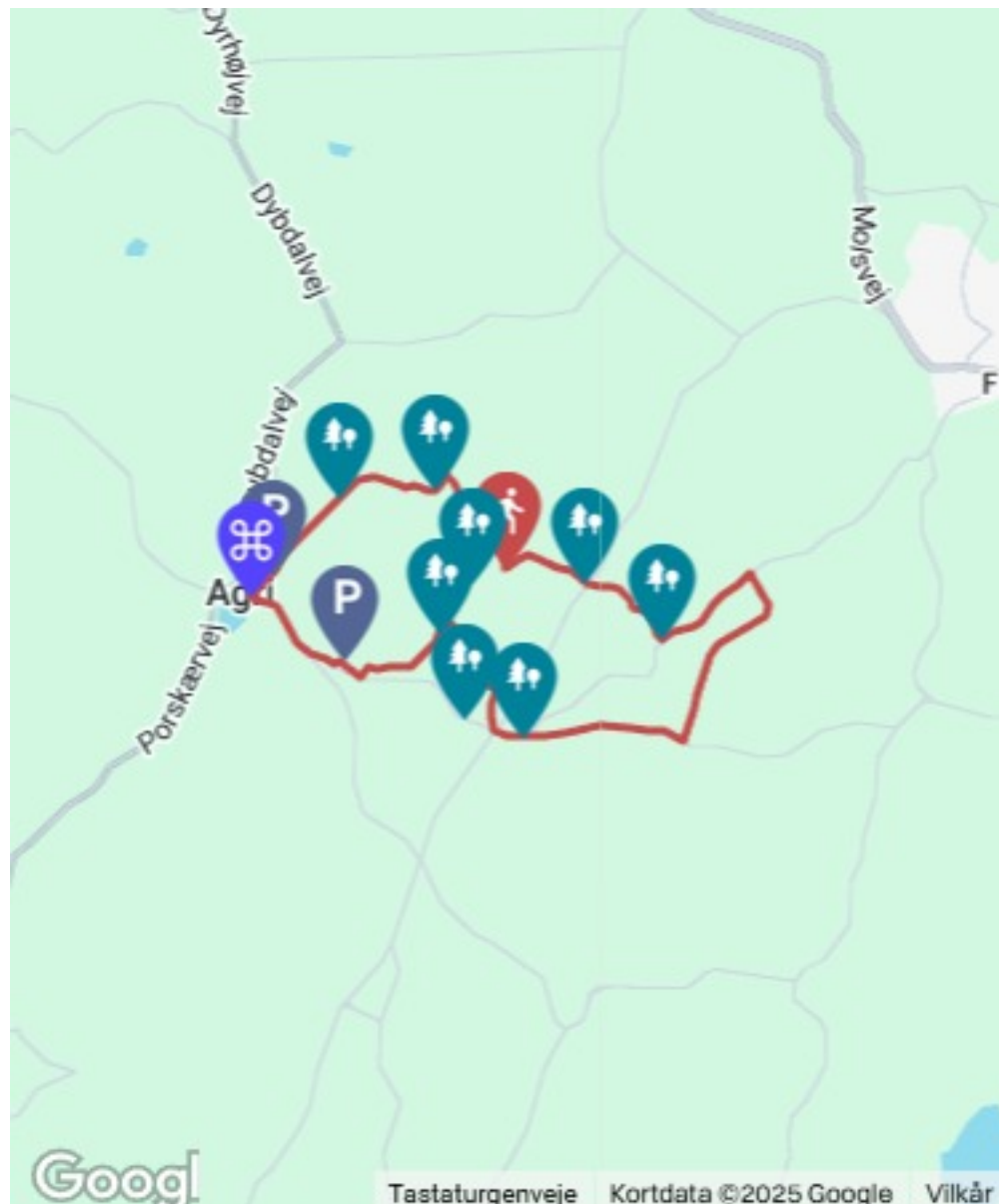
Foreslået startsted på ruten:

P ved Agri Bavnehøj, Agri Bavnehøjvej 5A, 8420 Knebel. (både den østlige og vestlige sti). P-pladsen har overdækkede borde og bænkesæt, toiletter, informationsmateriale og en parkeringsplads til hestetrailere.

P ved Agri Kirke (Den vestlige sti).

Undervejs kan du opleve og få informationer om:

- Agri By og sø
- Landbrugslandet
- Ridehesten
- De sribede bakker
- Agri Bavnehøj
- Mols Bjergevej
- Hulvejen
- Åbne græsningsfolde
- Bakker med bær og frugt

Nationalpark Mols Bjerge

Bakker med bær og frugt

Natur

Isen lå tykt i Kalø Vig mod vest og i Ebeltoft Vig mod øst. Fra begge sider skubbede gletsjerne store sandbakker op i Mols Bjerge, som derfor ligger som nord-syd-gående bakkestrøg. Prøv en afstikker fra vejen op på bakken mod syd. Den stejle nordskråning vender væk fra solen, og skyggen snyder Blåbær til at "tro" at den også her vokser i skov. På toppen af bakken er en utrolig udsigt, og mange smukke, sjældne plante- og insektarter (april-september). Nede ved vejen står et mangestammet æbletræ med torne og små sure grønne æbler. Det er det dyrkede æbles forfader, den vilde æble (Skov-Abild).

Nationalpark Mols Bjerge

Nedkastningssted for våben

Natur

Nedkastningssted på middelaldermark. Her mødes historien, nyere tid med ældre tid. En stribe terræn her mod syd har aldrig været tilplantet og blev derfor brugt som åben mark til våbenedkastninger fra engelske fly i 1944-45. Den havde kodenavnet Helmer/Lucas. Dragsmur, Mols Bjerge og vejkrydset mod vest var et vigtigt orienteringspunkt for flyene i det mørklagte land, der kom over Ringkøbing, Samsø og Helgenæs. Modtagegruppen rummede folk fra Thorsager, Agri, Grønfeld og Ebeltoft. Terrænet har i retning syd-nord nogle ca. 10 m brede bølger op over bakken. Det er rester af smalle Middelaldermarker, der aldrig er blevet udjævnet, fordi markerne ikke blev dyrket siden. Den sidste plov gik altså her for 500 år siden.

Nationalpark Mols Bjerge

Hulvejen

Natur

Ikke ret mange mennesker kender og bruger denne smukke dal, der leder til det øverste af Femmøller med Overmøllen, Kjerris Mølle, Kannike Mølle og Skovmølle (den 5'te mølle brændte 1682 og blev ikke genopført). Dalen er en af de dybe dale, der hele vejen rundt om Mols Bjerges "højland", skærer sig ind i højlandets skråninger ned mod "lavlandet". De er næppe skåret af smeltevand fra den smeltende isrand, men af regnvand i den iskolde tid lige efter Istiden, hvor der endnu ikke var et plantedække tæt nok til at holde på jordbunden. Denne dal er afgræsset og står derfor smukt med græs, lyng og blomster og med spredte fritstående mangegrenede egetræer og enebærbuske. Ved vestenvind vil der være dejligt læ her.

Nationalpark Mols Bjerge

Mols Bjergevej

Natur

Dette var den eneste vej gennem Mols Bjerge, hvor bønderne kunne køre tungt læssede heste- eller stude-trukne kornvogne til vandmøllerne i Femmøller. Mols havde ikke selv noget vandløb, hvor der kunne bygges vandmøller. Mols Bjergevej går stejlt op i bjergene ved Vistoft, holder så niveau uden generende bakker helt til Basballe (landbyen mod nord), hvor vejen så stejlt dykker ned til Femmøllers 4-5 vandmøller. Hjemvejen med tunge melsække, minus møllerens korntold, var lige så lang og tung. Stien krydser Mols Bjergevej

Nationalpark Mols Bjerge

De sribede bakker

Natur

Her er dramatiske bakker og slugter, som man tydeligt ser i det træløse landskab. Men overfladen er overalt fuld af sære striber, lave parallelle grøfter og volde. Det er rester af de pløjninger, som indledte tilplantningen af de nøgne græsbakker ca. 1900. De små nye nåletræer blev plantet i rækker nede i pløje-grøfterne, så kunne de små rødder lettere nå ned til sandjordens sparsomme vand. Voldene imellem plante-grøfterne gav lidt læ mod den udtørrende blæst. I 2005 købte Staten området af Hedeselskabet og har nu genskabt fortidens blomster- og insektrige græsheder med græssende husdyr. Men striberne består og fortæller om andelsbøndernes initiativ og slid.

Nationalpark Mols Bjerge

Agri Bavnehøj

Natur

Det kan godt give lidt sved på panden, men det er det hele værd, at bestige Djurslands højeste punkt, Agri Bavnehøj, der ligger 137 m over havet.

Den betagende udsigt strækker sig til både Kalø og Ebeltoft Vig, Trehøje, Helgenæs og Samsø. Mod nord kan du i godt vejr se det kuperede istidslandskab med dødishuller og skarpe bakkekamme helt ud til Tirstrup Hedeslette.

En bavn er et bål placeret på et højtliggende sted. Siden vikingetiden har bavnafbrænding på højene langs kysterne fungeret som et varslingsystem, der fortalte folk, at fjenden var på vej. Krigsstrategisk signalering med bavn blev sidst brugt i Sønderjylland i 1864, hvorefter man gik over til telegrafering. På Agri Bavnehøj og mange andre bavnøje landet over tændtes der dog også bål i oktober 2005 for at fejre Kronprins Christians fødsel.

Agri Bavnehøj er også blevet brugt som Danmarks midte i målinger til landkort med en målesten på toppen, der fungerede som nulpunkt. Nu er der en sigteskive, der f.eks. viser, at Aarhus Domkirke i luftlinie ligger 21,8 km væk.

På P-pladsen ved foden af Agri Bavnehøj er der et overdækket madpakkeområde, hvor der også er vand og toiletter.

Nationalpark Mols Bjerge

Agri By og Sø

Agri By ligger smukt og stemningsfuldt, højt i Mols Bjerge og dog i læ i en lille lavning omkring Agri Sø, der regnes som Danmarks højest beliggende sø (97 m). Geoscience, Aarhus Universitet, har her foretaget en undersøgelse støttet af Nationalparkfond Mols Bjerge. Undersøgelsen viste, at Agri Sø er dannet for ca. 1000 år siden ved et jordskred, hvor ler fra de omliggende bakker er skredet ned og blevet til søens bund. Undersøgelsen viste også, at der fra 1420 var begyndende landbrug i området, og at der fra slutningen af middelalderen har været rødning (blødgøring) af hamp og hør ved Agri. Langt op i tiden kom landsbyens husdyr til søen for at drikke. Der er fisk i søen, som også er stedet, hvor molboerne ifølge molbo-historierne ville udsætte og formere deres elskede, men meget dyre spegesild. Da de kun fangede en fed ål, mente de, den havde spist sildene, og straffede den – ved drukning! Agri Kirke, Kirkegård og Præstegård (beboet) ligger midt i landsbyen og udgør et smukt hele.

Nationalpark Mols Bjerge

Landbrugslandet

Natur

Agri ligger mellem opgivne ufrugtbare sandjorder i Mols Bjerge og fede lerjorder på Vest-Mols. Markerne her nordvest for Agri dyrkes stadig - som striber mellem markveje og de lange læhegn (Selje-Røn). Ved Landbo-reformerne, hvor bønderne blev selvejere, blev mange gårde liggende i Agri, men fik samlet deres jord, som her, i lange "lagkage"-stykker ud fra byen. Før den "nye" mark-fordeling ca. 1800, lå markerne anderledes. De mærkelige "bølger" i læhegnene er spor efter meget små marker, der lå på tværs. Grænsen mellem markerne gik i "bølgedalene". Landbruget i Agri går langt tilbage. Mod vest ses de markante bronzealder-gravhøje, Stabelhøje, og i området findes flotte store stendysser fra Bonde-Stenalder

Nationalpark Mols Bjerge

Ridehesten

Natur

Høje bjerge, dybe dale. Lige her skærer flere dybe dale sig ned, ud mod lavereliggende landskabsflader i nord. Fra gammel tid hedder de "Ridehesten" – uden forklaring. Ved slutningen af sidste Istid, for ca. 12.000 år siden, kom de enorme ismasser hertil fra sydøst. Klimaet blev varmere og isen smeltede. Først var det stadig koldt og plantevæksten kom kun spredt, lavt og langsomt – ca som højt til fjelds i Norge. Derfor lå de store istidsbakkens sand uden planter til at holde på jorden, og selv almindelig nedbør skabte store erosionskløfter i det nøgne terræn. De dybe dale her er erosionskløfter fra den kolde halvarktiske rensdyrtid lige efter istiden.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Agri Kirke 56.23200000 / 10.52570000

Agri Kirke p plads er et godt udgangspunkt for en vandretur til Agri Bavnehøj

Nationalpark Mols Bjerge

P- Agri Bavnehøj 56.22890000 / 10.53040000

Agri Bavnehøj p plads har også en p plads til hestetrailere, og herfra går vandrestien rundt om Agri Bavnehøj

